

J E L E N K Ö R.

18. szám.

Pest szerda. marc. 2dikán.

1833.

Foglalát: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban orsz. ülések febr. 23kaig. Közlések 1) a' m. t. Akademia I gazgatóságának Pozsonyban febr. 3—5kén tartott ülésiből, 2) a' pesti nemz. Casino febr. 24ki közüléséből. Torda megye új tiszti kara 's határozatai. Levelek Ungvár, Temes és Bukarestből. Kir. kam. tudósítás.) Anglia. (Greynek Irlandot érdeklő indítványa 's egyéb). Franciaország (köv. kam. ülés febr. 13—15kén; ugyan ez utóbbi nap a' páirkamarában vitasok az ostromállapot felől. Carrel, Chateaubriand 's társai. Levél lengyel meghasonlásról. Radowszky.) Belgium. Hollandia. (szerződési javaslat) Ujabb. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Félbe szakasztván febr. 21kén a' vallásbeli sulyok felőli országos vitatkozás véletlenül, más nap (22.) folytatólag újra tanácskozás tárgyai lettek 's három első pontjait végezvén, mivel azok következésiben módosítandó az 179° törvény 26ik cikkje, annak Siskovics ur által feltett 's közleiratra bocsátott módosítási javaslatát bővebb kifejtésül 's meghányásul más napi kerületi ülésekre halaszták, 's csakugyan ekkor el is végezvén, 25kén ismét országos ülést (23kat) tartottak. A' Főrendeknél ekkor ülés nem volt.

K ö z l é s

a' m. t. Társaság Igazgatósága üléséből.

Febr. 3dik, 4dik 's 5dikén az Igazgatóságnak Pozsonyban mélt. gr. Széki Teleki József, Főispán 's magyar kir. udv. Tanácsos és Referendarius ur előlülése alatt tartott üléseiben többféle tárgy között e' következők fordultak elő:

1. Felolvastattak a' Társaság Pártfogójának a' cs. kir. Főherczeg Nádornak az Elölülőhöz az utóbbi ülés óta jött k. tudósításai arról:

a) Hogy Vdik Ferdinand ifjabb Király Ő Felsége, koronázási honorariumából a' m. t. Társaságnak alap tőkéihez 10,000 pengő forintot adott, 's annak kifizetése iránt a' magyar kir. udv. Kamara Elölülőségéhez rendelés ment. Eléadatott erre az ülésben ezen alapítványnak a' Társaság pénztárnoka által már kézhez is vétele.

b) Hogy ns Komárom vmegye a' Társaságnak 502 váltó frtot 's 10 krt fog külden; gr. Eszterházy Miklós val. bel. titk. Tanácsos ur pedig a' magyar nyelv terjesztésére 8000 pengő forintnyi tőkepenzt ajánlott százától ötével.

c) Hogy Villax Ferdinand zirczi, pilisi 's pásztói Apátnak megküldött eredeti kötelezvénye szerint a' Cistercita Szerzet a' Társaság tőkeit 1000 pengő frttal neveli 's ennek százától hatával kamatját m. sept. 1ső napján kezdve fizetni fogja.

d) Hogy ns Bács vmgye a' zombori kamarai Administrationak nyugtatványa szerint 352 pengő frtot fizetett le a' Társaság számára. Ennek hasonlóképen már a' pénztárnoknál létele béjelentetett.

2. Felolvastatott ns Nyitra vmgye első Alispánjának Ocskay Ignácznak az Elölülőhöz arról küldött jelentése, hogy ns Nyitra vmgye Rendei nov. 5kén 1832 tartott ülésekben a' Társaság pénztárának gyarapítására a' felkelő Nemesség pénztárából 1000 pengő forintnak kifizetését rendelték.

3. Felolv. Aggteleki Bujánovics Sándor alapító levele nov. 9kéről 1832ben, melly szerint a' Társaságnak 400 pengő fr. tőkét ad, 's ennek kamatját esztendőnkint száztól hatával fizeti.

4. Felolv. Horvát Endre Plebános és rendes tagjelentése, melly mellett a' Társaság pénztárába 45 fr. 36 krt. nyujta be pengőben, a' mit boldogult Matus Ferencz tápi Plebános hagyott végrendelese szerint.

5. Felolv. a' pénztárnok jelentése, melly szerint az elébb hozzá ment rendeléshez képest ns szabad kir. Nagy-Szombat városától 200 pengő fr. vett által a' Társaság tőkéihez; Fiume városának pedig 1000 pengő fr. alapításából az első ötödöt 200 fr.

6. Felolv. a' Társaság 1832beli munkálódásainak előadása, 's ennek valamint a' pénztár állapotjének 1832 végével, a' Törvényhatóságokhoz nyomtatásban megküldése rendeltetett.

7. Az Igazgatóságnak mostani országgyűlésére egybegyűlt KKhoz és RRhez a'

*

magyar tudós Társaság eddigi munkálódásáról és pénztára miben létéről szóló első Előterjesztése Ő cs. kir. Főhercezségének az Ország Nádorának benyújtott.

8. Kamatra mint gyümölcsöző tőke 16,500 pengő fr. adatott ki.

9. A' második ülés tárgyainak végeztével az Elölülő letette hivatalát az Alaprajz kikötéséhez képest 's az ülést elhagyván azt a' Másodelölülő, gr. Széchenyi István folytatta. A' harmadik ülésben a' Másodelölülő tette le. Azonban mindenikének ismét megválasztása a' Pártfogó Ő cs. kir. Főhercezségéhez az Ország Nádorához legfelsőbb helyen annak kieszközlése mellett lévő kérelemmel terjesztetett, hogy akármely Elölülő ne köteleztessék ezután szakadatlan Pesten tartózkodni a' maga esztendejében, mert a' tapasztalás szerint akárki lenne is Elölülő az Igazgatók közül, folyvást esztendeig alig maradhatna az alaprajz kikötése szerint Pesten Budán, hanem jelenjék meg a' héti vagy nagy gyűlésekben midőn teheti, 's így vihesse a' felvigyázást távollétében is. Mindazonáltal a' héti üléseknek is megszakadás nélkül vitelére a' megerősített Elölülő vagy Másodelölülő nevezhessen ki maga helyébe egyet a' Pesten vagy Budán lakó tagjai közül az Igazgatóságnak, mint a' kiket az Elölölőség vezethetése különösebben is azért illethet, mivel az Elölülő 's Másodelölülő különben is közülök választatik. Ha továbbá történetből még az Igazgatóság tagjai közül se találna egy is Pesten Budán lenni épen a' héti ülés napjain, akkorra terjesztetnék ki az Elölölők hatalma arra is, hogy így közben esőleg a' tiszteletbeli tagok közül a' legidősebbet nevezhessék ki héti ülést tartó elölölői helyettesnek.

10. A' Másodelölülő által javallott több változtatásokra nézve, 's nevezetesebben arra, hogy a' Társaság kritikai folyó irást ne adna ki, az leve határozás, hogy ennek mint egyenesen tudományos tárgynak, az Igazgatóság bővebb megfontolásába nem ereszkedhetik, hanem megvárja azon időt, mellyben a' nagy gyűlés ennek szükségét látván, iránta javallatot fog tenni.

A' Titoknok által.

A' pesti Nemzeti Casino f. eszt. febr. 24ikén folytatólag tartott közülésében egy

ház-vételre vagy építtetésre aláírás nyitott meg következő kötelezéssel: „Mi alulirtak Pesten házat akarunk építeni. Az itt saját kezeinkkel feljegyzett somma pénzeket pontosan fogjuk fizetni, 's ez iránt törvény alá vetjük magunkat minden kivétel nélkül, 's e'felett becsületünkkel is kötjük magunkat le. Mind egyik közülünk annyi voxxal bír, mennyi részt vőn, melly 500 pengő forint. A' házhely vételét, a' ház mimódoni építtetését egy Igazgató 's három tanácsosnak választását — szóval: mindent szavazatok többsége dönt el. A' részvények (actiák) letétele időszakként történik, 's minden részvényes irány 's idom szerint fizet a' leendő kiadásokra.“

„A' Nemzeti Casino — ha 20 részvényt veszen — elsőséggel bír, nem csak a' háznak egész vagy részenkénti kibérlésére, hanem azon áron megvásárolhatására is, mellybe az, az itt alulirtaknak kerülend.“ — Két nap alatt aláíratott 65,000 forint pengőben, belé számlálván a' most kamaton levő 10,000 pengő forintot is a' nemzeti Casino részéről. — Ezen házvevő vagy építtető Társaság a' Casinói Egyetemtól külön szakasztva egészen függetlenül áll, melly a' fentebbi aláírás foglalatjából látható, — Igazgatóját 's három Tanácsosit — kik a' czél sikerét munkálják meg is választván. (Igazgatója: b. Bánffy Pál. Tanácsosok: Marczibányi Márton, gr. Széchenyi István, gr. Szécsen Károly) — A' ki a' nemzeti Casino részvényesi, vagy a' nem részvényesek közül is e' házvételre vagy építtetésre szövetkezett társaságba részes kívánna lenni, jelentse magát levél által báró Bánffy Pálnál Pesten, megírva egyszersmind: hány részvényt kíván.

Ó-Torda febr. 10dikén: Nemes Torda vmegye Rendei f. h. 4—9kén tartották az évi közgyűléseket, Ó-Tordán, mélt. Ugron István főispán urnak elölölése alatt. — Betelve levén a' változó tisztikar hivatal-folytatásának törvényes időszakasa, annak minden érdemes tagja viselt tisztéről lemondott; mellynek következésiben a' Rendei főispánok candidatioja után előbb kerületi tiszteket, azok után pedig fő 's aljegyzőket választának. A' választás minden érdeket szorosán kizáró, 's teljes értelműleg szabad szavazással esett meg, azonban az eddig-

leni tisztviselőkre új fényt derítve, midőn hűségöket, törvényességöket és szorgalmokat a' ns Közönség szembetűnő szótöbbség által hivataljokban meghagyással jutalmazá meg. Ugyan is főbírák lettek: báró Kemény Domokos és Thoroczka Sándor; alispánok Demián József és Betegh Dániel; kir. tárnokok Gálffy József és Betegh Sándor; kir. haszonbérzedő Szabó Sámuel, főjegyző Veres István. A' többi hivatalokra választást közelebbi közgyűlésökre halaszták. A' tisztválasztáson kívül még sok fontos tárgyat is vevének tanácskozás alá, mindenütt vezér-fonalul követvén a' Rendek a' honi törvényeknek minden elvétel vagy hozzá tétel nélküli szoros megtartását, felséges Fejdelmünkhöz mutatott mélységes tiszteletet, és férjfiass lélekkel buzgó nemes hazafiságot. Mindenek felett pedig nagyon felébreszté a' közfigyelmet tek. Nyitra vmegyének nemzeti lelkesedéssel készült levele, melyben a' Rendeket felszólítá, hogy Erdélynek Magyarországgal eszközendő egyesülésében munkás segédek lenni méltóztatnának; mely valóban fontos értelmű felszólítás elolvasása után gróf Teleki Domokos nemes hazafi hűvel ömledő beszédében a' két testvér hazafiság történetein alapult okokkal megmutatá az érintett egyesülés szükséges létét; a' tek. Rendek pedig egyes akarattal ezen nagy célnak megvalósíthatására bizonyos lépéseket tenni elhatározzák. (Erd. Hiradó).

Ungvár febr. 23ikán: F. h. 21ike borzasztón virada ránk nézve, mert ez éjjel főtiszt. Sipos Antal munkácsi kánonok 's a' nevendék papság igazgatója fokossal ejtett tíz halálos seb által kínosan végeztetett ki 10—11 óra közt, példás és munkás életének 40 évében. — A' gyilkosok közül kétőt még az nap kinyomoztak, az egyik tetét elismérte 's társát is kivallotta. Iszonyatos elgondolni, hogy a' gyilkos egy, maga költségin itten Theológiát járt, a' püspök-megyéhez nem is tartozó 's ez esztendő elején rossz viselete miatt a' nevendék papság közül kitiltott, mintegy 22 éves ifju, a' másik pedig egy paraszt, ki folyó eszt. január 11ikén szolgálata idejét kitöltvén az intézet hetesi szolgálatjából kilépett.

Sz. András febr. 21dikén: A' mult de

még sokáig szomorú emlékezetben maradandó pusztított epe-mirigy vészideje alatt, mely a' Tiszán 's Maroson áltelve Bánát több helyeire is kiereszté halálos fulánkit, szép bizonyosságát adá, mit köteles tenni a' jó polgár 's kivált azon hitvallás szolgája, mellynek legfőbb tanítmánya felebaráti szeretet, Temes vmegyében keblezett Német-Szent Péter helység plebánusa Ebner József ur, ki hiveit e' járvány mineműségiről eleve tudósítván, oktató 's bizodalmat gerjesztő tanításival nem csak megmenté minden akkoron uralkodott 's magánál a' mirigynél is rútabb következeseket szült balvéleménytől, hanem kihirdetvén nekik az óvakodási szabályokat 's kézi gyógyszerárát minden szükséges orvosi szerekkel ellátván egyszersmind a' nőtten nőtt félelemtől 's aggodástól elcsüggedniök sem engedé; később pedig midőn a' mirigy-vész csak ugyan ezen helységben is kiütött vala, olly elszántsággal jelent meg vigasztalást és segédet nyujtva halállal 's kétségbeeséssel küzdött embertársinál, milly csak a' nagy és tiszta lelkűnek lehet tulajdona. Önköltségin szerzett gyógyszereit ingyen, 's mint ápoló kezeit szives atyai tanácsal egyesítve buzgó készséggel nyujtá a' szenvedőknek, azokat pediglen kik a' mirigy haláltól elragadtattak, fájdalmasan érdeklött szívvvel ugyan de illő 's a' szokott szertartással takarítá el nagy megnyugtatósokra hátra hagyott rokoniknak. Nem maradhatott elfödözve a' nagymélt. m. kir. udv. Kamara mint Német-Szent-Péter helység földes ura előtt Ebner József urnak e' példás magaviselete, melly is a' temesi kir. kam. Igazgatóság által hálás köszönetét 's megelegvését, jobbagyai iránt ama' mostoha időszakban mutatott nemes atyai gondoskodásiért épen most jelenté irásban ki e' derék lelki pásztornak. — Ebner József ur szögédi fi. 'S ez díszére legyen mondva nem csak szülő-helyének de a' hazának is, mert mennél több olly polgárt mutathat, kik az irottaknál szentebb kötelelességik teljesítésiben lelik rendeltetésök célját kitűzve 's keblök nyugalmát, annál közelebb áll az valódi nagyságához. P. K.

Bukarest jan. 26ikán: Oláhország anyavárosában Bukarestben részint Magyar-ré-

szint Erdélyországból feles számu Magyar telepedvén meg, kik is a' közönséges cultus és iskola nem léte miatt nemzetiségöket 's magyar nyelvöket nem gyakorolhaták, mig én honom csillagától vezéreltetve közöjök költözvén, némelly nagylelkü magyar jöltevök segedelmből a' közönséges isteni tiszteletnek magyar nyelven gyakoroltathatására egy helyet vásárlottam, azután pedig Konstantinápolyba utazván, az ottáni ausztriai, angol, holland és svéd követek adakozásiból egy templomot 's parochiát építettem, melly noha nagy törekedésim mellett sem tehettem mindeddig toronyra 's harangra szert, de különben egészen elkészült, úgy hogy már benne magyar nyelven hirdetem az erényt. Aláírva: Sükei Imre bukaresti magyar ref. pap. Utána ragasztja még hogy közelebb lépéseket is tenni kész a' m. kir. Helytartó Tanács engedelmét eszközölni, hogy a' két nemes magyar Haza keblében lakozó vagyonosakat segedelem miatt megkereshesse, 's ebből a' templom mellé magyar iskola-intézetet is, mellyben nem csak a' magyar sardjék de egyebek is Magyarokká neveltesenek, állíthasson. Örök hála ezért ez apostolkodó hazáinak nemzetiségünk nevében, ki mint külhatalmi hon polgárja is annyit tön ez által, mennyi őt hazánk 's magyarságunk gyámjai közé koszoruzza. Éljen 's fogauat dicsőítse minden lépteit!

Ó cs. kir. Felsége a' Selmecezen megürült oberbieberstollni (felsőhódistáji) bányavizmü főmester-helyre Adriány János ottani bányavizmü-tisztet méltóztatott kegyelmeesen kinevezni.

Schlachta Andor nyugalmaztatásával a' likavai k. kam. urodalomban megürülvén az erdömesteri hivatal: az iránta folyamodók kéremény-levelöket legföjebb f. eszt. martz. utóljaig nyujthatják be a' hradeki kir. kam. praefectusi hivatalnál.

A N G L I A.

A' felső házban febr. 14kén némelly, a' belga-hollandi ügyet érdeklő irományokat terjesztett elő gróf Grey azon megjegyzéssel, hogy rövid időn még többet fog ő uraságokkal közölhetni. A' ház másnapi ülésére korán és sok tag gyüle fel, minthogy ez napra igéré lord Grey az Irland fékezteté-

sére kívánandó újabb rendszabások kifejtését. Megnyittatván az ülés 's miután a' londoni püspök és gróf Roden néhány kérelmet adtak be a' vasárnap szorosb megületése végett, még egyszer fölolvastatá lord Grey a' királyi megnyitó beszédnek Irlandot illető részét, 's eleven színekkel festvén az ezen országbeli rendbomlást és erőszakoskodást, azoknak elnyomatásokra újabb rendszabásokat vélt szükségeseknek, mellyeket ő egy nyomban kifejtendő billben fog a' háznak megfontolás alá terjeszteni. A' fenálló törvények, úgy mond, fájdalom! nem elegendők többé a' rend és békeszerető polgárok védelmére az ország e' részében, sőt a' rendkívüli rendszabások olly igen sürgetők, hogy ő, a' különben szokott biztosságnevezést Irland állapotjának meghányatására most fölöslegnek vélte. Különösen gátolja a' törvénytéit Irlandban azon körülmény, hogy minden tanu, ki valamelly vétkes ellen föllép, ennek baráti 's rokonitól halállal fenyegetetik. Az illy törvénybontó szellem élesztésire legnagyobb 's kártékonyabb befolyással van az ott legközelebb felállított önkénytes-egyesület, mellynek jelszava lázasztás (agitatio), czélja az unio eltörletése, legelső lépése és eszköze egy, minden pillanában fegyverhez nyulható, irlandi nemzeti őrségnek felállittatása. — Ezeket úgy mond a' lord, erős és sikeres rendszabások által kell megelőzni. Mihez képest ő ajánlja a' kormány nevében: hatalmaztassék fel az irlandi lordlieutenant (kir. helytartó) bár minemü társaság vagy egyesület gyülekezeteinek eltiltatások 's elnyomatásokra, ha ezt a' nyilvános csendre nézve jónak és szükségesnek találja. Ne legyen szabad Irlandban valamelly, a' parlamentbe bocsátandó kérelem-készítésre gyűlést tartani, hanem ha az tiz nappal előbb a' helytartónál bejelentetik 's ez, ömitélete 's megfontolta után arra engedelmet adand. Továbbá felhatalmaztatik a' helytartó, minden várost vagy kerületet haditörvény (Martialgesez) alatt levőnek hirdetni, midőn aztán azon város vagy kerület lakosinak naplementétől napfelkölteig házaikból kilépni nem szabad. — Végre az ugynevezett fehérficzkók (whiteboy) 's más akármelly párt-

czimborák (Parteigänger) által elkövetett vétések megítéltetésükre haditörvényszékek állíttassanak; általában pedig minden, ki ezen acta következtetésben esnék fogság alá, legfőleg három hónap alatt vagy állíttassék törvényszék elejébe, vagy bocsáttassék szabadon. — Ezen rendszabásokat 's az egész billt a felső ház legnagyobb tetszéssel fogadá; névszerint maga Wellington hg is, csak azt sajnálta, hogy ezen igen szükséges és célirányos rendszabások jóval ezelőtt nem tétettek. — Általában, ha a' fenytő rendszabásokkal egy Wellington, 's a' békitő rendszabásokkal egy O'Connell meg vannak elégedve, azt lehet mondani, hogy Irlandra nézve a' kormány mindent, a' mi illő 's kívánatos vala, megtett 's diadala e' kényes pontban olly tökéletes lesz, millyet lord Greynek bölcs és nemeslelkű ministeriuma megérdemel.

A' királyné lordkamarása egy jelentést iktattatott az udvari ujságba, melly szerint ezentul magában értetik, hogy minden asszonyosság, ki a' királyné körében (cercele) megjelen, belföldi gyárműből (fabricatum) visel öltözetet.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követkamara febr. 13iki ülésének legnagyobb részét az 1830iki számadások vitatása tölté be, melly alatt Dupin ismét több ízben hagyá el az előlülői széket 's egyszer az oppositioval szavazott; minister Barthe pedig személyes kifakadásokkal illeté Isambert urat, miért viszont neki (Barthe-nak) is jobbról balról keserőségeket, mint p. o. insolence, a' impertinence 's a' t. kellett hallani, míg saját baráti, a' centrum kaczagott. 14ikén végre az ezen számadások iránti (módosított) biztossági javaslatot a' kamara 209 szóval 73 ellen elfogadá. Ekkor a' belső-ministeri budgetről ada tudósítást a' biztosság. Nem akarván senki a' dologról általában szólani, mingyárt az egyes czikkek vetettek elő. A' belső ministertől titkos költségekre kívánt más fél millio francból 243,000 franc (mint mondatik, tudósok és művészek gyámolittatására, de hihetőleg a' ministerium érdekeiben csak, különben miért volnának e' kiadások titkosak?) a' ministerium közös költségei közé utasított?

— A' nemzeti örtest általános költségei 550,000 francról 110,000 francra szállíttattak alá; miután a' külföldi menekvők segedelmezésire szánt költségek fordultak elő. Ezekre a' budget 2,500,000 francot kívánt, mit a' biztosság is ajánlt megadatni. Auguis ur azonban e' summát egy millióval akarja kevesbítettetni, mivel úgy mond a' menekvők között különféle nemzeti 's a' legkülönbözőbb politikai véleményű emberek vannak, kik nem mind érdemlik azon mértékben a' gyámolittatást, mint a' Lengyelek, kiknek ő magoknak is örömet szavazand 2 milliót. A' biztossági tudósító erre következő világosításokat adott: A' tett felszámítás szerint sokkal többre lett volna szükség a' fen kijelelt 2 és fél millionál, ha t. i. külön nem választattak volna azon menekvők, kik hazájokba már visszatérhetnek, vagy más okokból nem huzandanak segédpénzt. A' jelen pillantásban gyámolítottak 's folyvást gyámolittatandók közül 600 spanyol; 750 portugáli; 1,500 olasz; 4,500 lengyel; 9 neufchateh; 2 német; 1 görög. Ezek közt, úgy mond a' tudósító, nem lehet politikai hitők szerint különböztetést tenni; elég az, hogy mindnyájan kiszorítottak hazájokból, mindnyájan szerencsétlenek és segedelmünkre szorultak. Véleményökről nem tartoznak senkinek is számolni, ez lélekisméret dolga. A' szerint bántak velök a' restauratio alatt is. Argout ur pedig ezeket mondá: A' spanyol menekvők előbb 2,805en voltak, de számok az utóbbi amnestia-hirdetés óta (a' spanyol királyné által) 600ig fogyott meg. Mi a' Lengyeleket illeti, a' számukra kitett 2,200,000 francot jobbára a' külön depot-kba felosztott lengyel katonák huzzák; a' polgáriak mintegy 5—600an lehetnek. Számukat pontosan nem tudhatni, mivel szinte naponként érkeznek ujak, miglen mások ismét Angliába vagy Olaszországba költöznek. A' mint most állanak a' dolgok, az ezen pontbeli, védhető költségeket bizvást 3,900,000 francra tethetni 's így inkább pótlék-hitelnek mint lerovásnak van itt helye. — General Lafayette ellene van minden lerovásnak e' pontnál. Franciaország köteles a' félszigeti menekvőket gyámolítani, miután a' spanyol 's ennek következtetésben a' portugáli constitu-

tiokat, ő (t. i. Franciaország) tette tönkre. A' Lengyelekre nézve ohajtana a' general, hogy ne csak a' Franciaországban levők, hanem a' Poroszországban maradottak vagy igazabban letartóztatottak is huzzanak segédpénzt, 's itt keserű szemrehányásokkal illeti a' Poroszokat. — Auguis ur mellékjavaslatát visszahuzá, a' cikkely felett azonban, nem lévén elegendő tag jelen, szavazás nem történt. Más nap (febr. 15.) a' biztossági javaslat 's a' belső ministeri budgetnek minden más cikk. is (összesen 464,500 franc lerovás mellett) elfogadtattak. Azután az egyházi ministeri budget vala sorzatban, mellynél Auguis ur azon javaslata, hogy az 1817iki concordatum által behozott 30 új püspökség maradjon ugyan meg, de dotatioi szüntessenek meg, csak igen csekély többséggel (169 > 160) vettetett félre. Ellenben Luneau urnak azon mellékjavaslata, hogy a' párisi érsek, (most az épen nem kedvelt Quelen) ezentul 40000 franc helyett csak 25,000et huzzon, elfogadtatott.

A' pairkamara febr. 15ki ülésében először jelent meg ismét marsal Soult, de két gyámbotra támaszkodva 's mint látszott igen törődve. A' kamara ülése népes volt. Az ostromállapot törvényjavaslat felől adá tudósítását a' biztosság 's az általános vitatások nyomban elkezdődtek. Marquis Dreux Brézé a' javaslatban politikai és katonai részt különböztet meg 's csak az elsőről akar szólni. A' biztosság, úgy mond, némi engedvényeket (concessio) vélt a' ministerium iránt teendőknék; de ő (Dreux-Brézé) reményli, hogy ezt a' kamara nem véli. Csend és béke uralkodik mindenütt, mellynek megerősítésére nem kell egyéb, mint általánosan megtagadni a' ministerektől az önkénynek azon eszközét, mellyet e' törvényjavaslat akar kezökbe nyújtani. Az 1830 zendülés épen az önkény ellen támadt, 's a' charta 14ik cikkelyét felforgatta. Egyik tagja e' háznak aug. 19kén (1830) azt mondotta: lehetetlen, hogy ministerium ezentul elég szemtelen legyen valamely helyet ostromállapotba helyeztetni. (Villemain ur szólni akar) Mikép kívánhatni tehát most azt, mi akkor örökké lehetlennék látszott. Ha ostromállapotot szabad hirdetni, akkor tö-

rüljük ki bizvást a' chartának 7ik cikkelyét, melly a' sajtót; ki a' Sikat, melly a' személy szabadságot biztosítja; ki bizvást csaknem valamennyit. Ő a' javaslat ellen szavaz. Ekkor Villemain ur álla fel 's kereken tagadá azon állítást, mintha ő azt mondotta volna, hogy nem lesz többé ministerium eléggé szemtelen Parist kartáccsal lövetni, ő nem szokott a' politikában jövendölgetni, hanem principiumit védeni. Egyébiránt, ugymond, a' Polignac-féle ministerium kartácsolása (1830. jul. 29.) 's az 1832beli jun. 6ki ostromállapot között végtelen különség van. — Dreux-Brézé ur erre azt feleli, hogy ő Villemain ur szavait az aug. 19iki Moniteurból vevé: — Barthe ur (minister) visszatér az 1830 's 1832iki ostromállapotra 's a' kettő között azon különséget leli, hogy 1830ban a' király támadta meg a' népet, 1832ben pedig a' nép a' királyt. Egyébiránt a' javaslat hadi részére nézve nem hiszi, hogy az ellen kifogás lehessen; a' politikai részre nézve, mellyet némellyek szörnyűnek (monstreuse) neveznek, pedig úgy vélekedik, hogy az szinte kárhuzatos lágysága.

Carrel ur februar 14kén ment ki legelőször minapi sebéből felgyógyultá után. Előbb a' National hivatalában volt, aztán meglátogatta — Rour-Laborie urat (viadaltársát), ki akkor kapott sebében folyvást a' szobát őrzi.

A' párisi vádkamara Chateaubriand urat, nem különben a' Gazette, Quotidienne, Courrier de l'Europe, Echo, Revenant és Mode (mind carlista ujságok) redactorit az assisek elejébe igazította. A' vádpontok Chateaubriand ur ellen ezek: 1) ingerlette a' népet a' kormány-megvetésre és gyűlöletére. 2) megtámadta a' király jusait, mellyekkel az az 1830beli aug. 7iki declaratio-ban kinyilatkoztatott nemzeti akarat ereje által bir. 3) következő brochureje által: „Mémoires sur la captivité de madame la duchesse de Berry“ a' népet, noha siker nélkül, a' kormány felforgatására nógatta. — A' nevezett ujságok redactorai szinte a' királyi jusok megtámadtaért vádoltatnak, mellyet az említett brochure megjelentekor Chateaubriand urnál tartott — a' vádkamara végzete szerint nyilvános gyülekezetben mon-

dott 's e' szavakon: „Votre fils est mon roi“ végző beszéd kinyomtatásával követték el. Thomas ur szint ezen vád alá vétetett, minthogy a' beszédet ő tartotta 's annak kiadásában része volt. Chateaubriand urat az ezen beszédre adott válaszáért 's Berryer Arthur urat egy, Chateaubriand ur tiszteletére verendő, medaille javaslatba hozásaért a' vádkamara minden további vád 's birói nyomozat alól felmenté.

Az Allg. Z. következő tartalmu, Lengyeleket érdeklő, levelet közöl febr. 7kéről Besançonból. Ne csudálkozzék Kegyed, ha nem sokára a' francziaföldre költözött Lengyelek közül többeket a' Rajnán ismét visszatérni látand; mert ők egymás közt meghasonlottak 's ellenes indulatot táplálnak; igen is, a' lengyel republicanusok vagy demokraták jelenleg az aristocratiai pártot még inkább gyűlölik, mint sem az Oroszokat. E' gyászos idegenség már akkor is igen szembetűnő volt, midőn a' Lengyelek szerényen és segedelmet kérve hozzánk Francziaországba megérkeztek. A' kormány az ide menekedett Lengyelek nagy részének Avignont rendelé tartózkodásul; de ott csak hamar, egy velök született indulatossággal, hevesen zördültek egymás közt össze, úgy annyira, hogy most már egymással — mint szerencsétlen honfitársak szerencsétlen honfitársakkal — nem akarnak lakni. Az Aristokraták azt vetik a' republicanusok szemére, hogy ők a' revolutio kiütésekor nyilvánított véres rendszabások, 's az insurrectio folytában használt demagogi módok 's eszközök által mindent elrontottak, hogy ez által az ország ellenható erejét meggyöngítették 's végre Oroszországgal a' kibékülést 's egyességre lépést meghiusíták 's lehetlenné tevék. A' [republicanusok viszont vádolják az Aristokratákat, hogy ők azok, kik a' nemzetet 's utóbb Varsót elárulták, 's az orosz kormányhoz visszahajlottak. Az utóbbi párt, melly Avignonban kisebb számban vala, mint sem az aristocratiai, naponként vivásra idézgeté az ellenfélt, csapatos párviadaloikat sürgetett, de csak-nem mindig ő lön a' vesztes rész; végre a' Republicanusok eltökélék, Avignont egészen odahagyvi 's Lyonba költözni. Januariusban először közülök 67, 's

nem sokára 180 vándorlott-ki. A' Vaucluse-département főispánja erről azonnal értesíté szomszéd tisztársait, jelesen a' rhonei főispánt, 's ez, a' telegraphi tudakozások 's válaszok utján olly rendszabásokat tett, mellyek által a' Lengyeleknek Lyonban a' hosszabb tartózkodást lehetlenítse; oda utasítá őket, hogy haladék nélkül ide Besançonba költözzenek, hol illő elfogadtatásukra minden szükséges rendelés meg van téve, inté őket egyszersmind, hogy ide utaztokban a' kiszabott uti rendhez szorosan tartsák magokat. Ezen alkalommal a' Lengyelek közül nem kevesen igen nagy bárdolatlanságot, féketlen indulatot 's vadtermészetet árultak-el; ők t. i. a' lyoni előljáróknak nem csak írásaikat 's utileveleiket nem akarták előmutatni, hanem olly zabolatlanul és sértőleg viselék magokat, hogy néhányat közülök kevés időre fogházba kelle vitétni. E' mellett gondolkozásuk módja is mindinkább napvilágra jött; ők a' franczia monarchiai kormánytól nem akarának segedelmet 's gyámolítást elfogadni, hanem csupán a' respublicától, melly őket korábban szóvivői által fölkelésre tüzelte, 's ennél fogvást nekik most is vendégbarátsággal és segedelmezéssel tartozik. De hol van most Francziaországban a' respublica? Ha Lengyelország csak ettől kész és hajlandó elfogadni a' segedelmet: valóban akkor könnyen megtörténhetik, hogy éhen hal-meg, mint maga a' respublica. Az illy patvargók egészen megfélekednek, hogy midőn Francziaország őket befogadá, azt azon nyilvános föltét pontja mellett cselekvé, hogy az ország törvényeinek hóduljanak, mint magok a' Francziák 's más idegenek. Minek nevezhetni tehát most azt: ha sok ide vándorlott Lengyel gúnyyal 's megvetéssel beszél a' fenn álló kormányról, szitkokkal illeti az uralkodó rendet 's törvényeket 's e' mellett azt állítja, hogy ezen intézetek őt nem illetik, ő nem áll a' franczia kormány alati, ő egyedül a' franczia nemzetnek meghítt vendége csak.

A' Temps szerint Radowski kapitány, jeles lengyel pattantyústiszt magát Besançonban agyonlövée. Nála egy levélkét következő sorokkal találtak: Minekutána elveszett minden reményem hazánkat viszont sirjából

fölkelve láthatnom 's még csak lehetőséget sem sejtek messziről hazámért halhatnom meg; 's mivel ezenkívül azt is hallottam, hogy gyermekeim Sziberiába hurczoltattak, eltökélettem haszontalan életemet megrövidíteni 's imigy bánatomnak, és szenvedésimnek véget vetni. — Istenhózzád szerencsétlen Lengyelország; Istenhózzátok gyermekeim; Istenhózzátok honfitársak, ti kiknek egyéb céljok nincsen, mint hazánk java és boldogsága!

BELGIUM.

Az antwerpi journal jelenti, hogy febr. 13kán három hajó t. i. 2 dán 's 1 ausztriai érkezett meg Antwerp alá a' tengerről. E' hajók febr. 9kén indultak el Vliessingentől 's egész Lilloig hadi kíséret alatt jöttek, de semmi vámot nem fizettek. Ellenben az antwerpi Journal du Commerce egy utóírásban azt állítja, hogy az ausztriai hajónak le kelte magát köteleznie a' vám későbbi lefizetésére, minthogy a' vámhivatalok csak a' hónap 10. vagy 11ikén fogtak megnyitni. Ilyes vámhivatal három lesz, egy Vliessingenben, egy Batzban 's a' harmadik Sas-de-Gandban. Ugyan csak az antwerpi Journal du Commerce újabb, u. m. febr. 16iki száma ezeket írja: Levelünk érkezett Vliessingenből e' hónap 14kéről, melly ugyan igazolja mind azokat, miket előbb a' Scheldén ismét behozott vámról 's hg. Metternich nevű ausztriai hajónak csak kezeség melletti tovább bocsátatásáról' mondottunk, de egyszersmind azon örvendetes hirt hozza, hogy a' hollandi kormánynek egy újabb, febr. 13kán költ rendelkezésre a' nevezett vámszedés fölfüggesztetett, 's így többé a' hajóktól kezespénz nem vétetik. E' szerint ezen pillanatban a' Schelde ismét tökéletesen szabad 's a' szállítások mint előbb történhetnek.

HOLLANDIA.

Az amsterdami Handelsblad egy szerződési javaslatot közöl, mellyet Hollandia, Angliának 's Franciaországnak ajánlott volna. Pontjai következők: 1). A' hollandi ki-

rály áltadja Lillo és Liefkenshoek erőseit . . nappal ezen egyezés aláírása után, feltevén, hogy Belgium is ugyanakkor áltadja az őt a' nov. 15iki szerződésnél fogva nem illető birtok-részeket. 2) A' hollandi király szabad kereskedést enged a' Maason a' mainzi tariffa divatoztatása mellett. 3). A' végegyezés megkötéseig Belgium 's Hollandia közt a' hollandi kormány tonnjától . . . forintnyi vámot fog szedni Vliessingen-nél a' Scheldén evező hajóktól, de minden fürkészeti jus vagy más hivatalbeli formáságok nélkül akármi legyen a' hajó terhe, 's bármilly lobogója. 4). A' hollandi király megengedi, hogy a' kereskedési közösület Belgium 's Németország között szabad legyen és semmi szín alatt ne akadályoztassék. A' Maestricht vagy Sittardnál veendő vám nem lesz nagyobb, mint a' mennyit az utak jó karban tartatása kíván. A' transitovám nem haladhat meg egy pcentet. 5). Anglia 's Franciaország jót állanak, hogy Belgium a' végegyezés megkötéseig 8,400,000 forintot fog évenként a' hollandi kincskamrába fizetni, félesztendei időszakokban 's egy hónappal a' kamatok fizetés-ideje előtt. 6). Köz feledés (amnestia) hirdettetik a' kölcsönösen áltadott birtokrészekben. — Ezen javaslatot úgy mond a' Handelsblad azért nem fogadá el az őt udvar, mivel vagy igen sokat vagy igen keveset foglal magában, igen sokat ha csak előleges, és igen keveset ha vég-egyezésnek kelleve azt tekinteni. Továbbá panaszkodnak az őt udvar meghatalmazotti a' Londonban levő hollandi meghatalmazott (Zuylen van Nyevelt) ellen, ki nek bánásmódja az egyezkedhetést igen akadályozza.

Ujabb: A' francia pairkamara febr. 15iki ülésében még gróf Dumas, a' 16kiban pedig marsal Soult, hg. Noailles (a' javaslat ellen) és Guizot urak szólottak, de az általános viták még ez nap sem rekesztettek be. — Otto király jan. 28kán Napoli di Rómaniába megérkezett.

A' gabona pesti piaczi ára mar. 1sőjén 1833:

poza. m. vál. gar.	legj. bb.	közép. csekély	poza. m. vál. gar.	legjobb	közép.	csekély
Tisztabuza	133 $\frac{1}{2}$	120	—	Zab	40	37 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	93 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{2}{3}$	80	Köles	—	—
Rozs	60	56 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—
Arpa	58	55 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	Kukoricza	70	66 $\frac{2}{3}$

Pénzkelet.

Bécs febr. 23kán közép. évi pénzben.			
Status 5 pC. kötel.	90 $\frac{7}{10}$	Bécs 2 pC. bankók.	50 $\frac{1}{2}$
— 4 pC.	80 $\frac{1}{2}$	Kam. 2 pC. kötel.	—
— 1820ki kölcs.	190 $\frac{5}{8}$	Bankrészvény	1212
— 1821ki —	133 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pC. agio	3 $\frac{1}{2}$